

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 7

Матеріали

*Звітної науково-практичної конференції
“Теоретико-методологічні засади та соціальна практика
модернізації України: політичні, юридичні, економічні
та психологічні проблеми”
м. Київ, МАУП, 29 листопада 2018 р.*

*IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми і перспективи соціально-економічного
розвитку України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2018 р.*

*Міжнародної наукової конференції
“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні:
стан, проблеми, тенденції розвитку”
м. Київ, МАУП, 7 грудня 2018 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 10 від 31.10.18)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали. звітн. наук.-практ. конф. “Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми”, 29 листопада 2018 р.; IV Всеукр. наук.-практ. конф. “Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції”, 14 листопада 2018 р.; Міжнар. наук. конф. “Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку”, 7 грудня 2018 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2018. — 372 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018

Коляденко Н. В. Забезпечення процесу безперервного навчання на рівні загальноосвітніх навчальних закладів в умовах впровадження інклюзивної освіти	333
Куденко Г. О. Фестиваль як комплексний захід з інтеграції родинного та суспільного дошкільного виховання	336
Куценкова Н. Б. Формування педагогічної команди в сучасному закладі дошкільної освіти	338
Марусіна О. С. Основоположні аспекти аналізу світових моделей державного управління вищою освітою в умовах формування інформаційних суспільств	340
Мєлков Ю. О., Нич Т. В., Чиркова О. А. Використання комп'ютерного обладнання у процесі вищої освіти: можливості та проблеми	342
Мишолов Н. В. Кадровий менеджмент – створення умов для творчого саморозвитку педагогічного колективу	344
Муромець В. Г. Підготовка здобувачів докторських (phd) програм до розвитку загальних компетентностей: європейські тенденції	346
Семенець-Орлова І. А. До питання концептуального переосмислення освітніх змін.....	348
Соболь А. В. Актуальность применения современных PR технологий и их использования в Высшей школе.....	350
Хвалько С. Я. Теоретичні основи управлінської діяльності в освітній організації “Вищий навчальний заклад”	353
Хоссейн Моїніджазани Професійно значущі якості особистості пілота як головний фактор безпеки польотів.....	355
Цибульська С. М. Інноваційні технології, методики навчання у початковій школі.....	358
Цісельська В. М. Специфіка роботи з індексом інклюзії в закладах дошкільної освіти	361
Чернуха М. Н. Інтеграція як чинник модернізації сучасного освітнього простору	363
Шаповалова А. М. PR (Паблік Рілейнз) та діяльність громадських, дитячих і молодіжних організацій в Україні	365
Юсеф М. А. Развитие экономического сотрудничества между Украиной и арабскими странами	368
Юсеф Н. Н. Организация обучения иностранных студентов в Украине.....	370

ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩІ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПІЛОТА ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ

Професія пілота нині вважається на ринку праці дуже дефіцитною та конкурентоспроможною по відношенню до багатьох інших професій. Як в Україні так і за кордоном пілоти дуже потрібні і в державних, і комерційних корпораціях. Однак до студентів авіаційних вищих освітніх закладів як майбутніх пілотів ставляться високі особливі вимоги до їх професійно значущих якостей, стану здоров'я. Відтак, кандидати на дану спеціалізацію обов'язково проходять первинну медичну комісію та професійний відбір.

Дослідженням проблем професійної підготовки майбутніх пілотів займалися такі науковці як: І. Галімска, Д. Гандер, Г. Лещенко та ін. Однак, практично відсутні дослідження стосовно визначення складових професійно значущих якостей майбутніх пілотів в процесі їх підготовки.

Мета статті – визначити особливості складу професійно значущих якостей особистості пілота та їх ролі у забезпеченні надійності здійснення польотів.

Проблема формування високого рівня професійно значущих якостей та відповідних компетентностей майбутніх пілотів є частиною комплексної проблеми безпеки польотів, що пов'язаний в першу чергу з людьми. На жаль, останнім часом, з вини пілотів зросла кількість авіакатастроф, головною причиною яких є недостатній рівень їх вмінь, навичок, професійного мислення, здібностей екстреного реагування на ситуацію. Відтак, гостро постає проблема про професійну надійність льотного складу в екстремальній ситуації, яка залежить від рівня сформованості та розвитку їх професійно значущих якостей.

У зв'язку зі стрімким розвитком світової авіації суттєво змінився характер праці всіх фахівців, що експлуатують авіаційну техніку. Безпека польотів залежить від ефективної взаємодії в системі "екіпаж-літак-середовище". Під час польоту всі складові цієї системи повинні діяти узгоджено. Тому вимоги до сучасної праці пілота полягають у тому, що вона стає більш інтелектуальною, передбачаючи сприйняття великого масиву інформації, яку не тільки потрібно усвідомити, переосмислити, а й зробити єдино правильну оцінку ситуації. У зв'язку з цим велику увагу при підготовці пілота необхідно приділяти здібностям, які представляють собою сукупність фізичних, психологічних, психофізіологічних, психосоціальних особливостей та визначають успішне оволодіння професією пілота, а саме: антропометрію (ріст, вага, гострота зору, слуху тощо); стан здоров'я, працездатності; адаптація (механізм, що забезпечує ефективність дій в різних ситуаціях); ідентифікація і сприйняття (здатність аналізаторів людини сприймати подразники тоді коли наш мозок не в змозі опрацювати інформацію); відволікання уваги, шум, втома, перевантаження та інші види стресу можуть знижувати сприйняття подразника; мотивація, установки (стимули до удосконалення вмінь діяти в екстремальній ситуації, індивідуальні якості і установки впливають на поведінку).

До психофізіологічних якостей, що характеризують професійну надійність пілота відноситься: уміння на фоні основної виконувати додаткову роботу; здатність логіч-

но аналізувати інформацію; здатність швидко змінювати структуру дій в складних (екстремальних) умовах; здатність долати перешкоди, що виникають в особливих випадках польоту. Формування особистісних психофізіологічних якостей визначає ключову проблему підготовки пілота. Її можна оцінювати за певними характеристиками: витривалість до екстремального напруження, стресостійкість, уміння швидко “переключатися”.

Д. Гандер виокремлюють п’ять елементів у системі професійно значущих якостей пілотів [2]:

1. Особистісні: професійна спрямованість, моральність, моральнобойові якості, характер та інші якості, що становлять основу професійної придатності;
2. Інтелектуальні – сприяють процесу засвоєння та переробки великого обсягу інформації, вимагають від майбутнього пілота наявності високого рівня розвитку всіх пізнавальних психічних процесів (сприйняття, уявлень, мислення, пам’яті та уваги));
3. Психофізіологічні – забезпечують зв’язок психіки з фізіологією і характеризуються умінням управляти своїм функціональним станом у разі емоційного стресу, втоми тощо;
4. Фізіологічні – виявляються в надійності функціонування органів і систем людини в умовах впливу специфічних факторів;
5. Фізичні – характеризують міцність організму авіаційного фахівця, його стійкість до несприятливих факторів авіаційної діяльності [2, с. 237].

Ґрунтуючись на методологічних концепціях, пропонуємо професійно значущі якості пілотів розглянути у двох блоках – особистісний та психофізіологічний, кожен з яких відображає якісні і кількісні параметри якостей, спрямований на професіоналізм цих фахівців. Особистісний блок – об’єднує професійну спрямованість, що включає систему поглядів і професійний аспект, містить соціально-психологічний профіль; індивідуально-психологічний профіль; моральний і моральноправовий портрет; евристичні компоненти льотної діяльності; професійні знання, навички, уміння; інженерну ерудицію; виживання. Психофізіологічний – включає фізичні якості й динамічне здоров’я; психофізіологічну формулу; професійну працездатність; медичні та біологічні показники [1, с. 113]. Кожному блоку відповідає певний комплекс якостей, що включає загальні риси (дисциплінованість, принциповість, самостійність, мужність, рішучість, активність тощо), ставлення до колективу (відвертість, товариськість, вимогливість до себе, до інших тощо), ставлення до праці (ініціативність, наполегливість, сумлінність, акуратність, практичність розуму), ставлення до себе (скромність, гідність, самокритичність, уміння обґрунтовувати і захищати свою думку). Індивідуально-психологічні особливості об’єднують індивідуальні здібності (емоційна стійкість, рішучість, сміливість, наполегливість, воля), увагу (обсяг, стійкість, концентрація, переключення тощо), пам’ять (оперативна, довготривала, сенсорна), мислення (образне, евристичне, репродуктивне, критичність, самостійність, швидкість, здатність до просторових уявлень, здатність діяти в умовах ліміту або дефіциту часу тощо) [1, с. 116].

Особлива місія у формуванні професійно значущих якостей пілота полягає у змісті навчального процесу, його суттєвій модернізації, на підвищених вимогах до викладацького, інструкторського складу ЗВО. Для підвищення ефективності системи підготовки майбутніх пілотів у ЗВО пропонуємо наступні напрямки її вдосконалення: створення ефективної системи перепідготовки льотно-інструкторського складу; забезпечення постійного удосконалення професійних, психологічних і моральних якостей в системі професійної підготовки, єдність теоретичної і практичної підго-

товки; оптимізація освітніх програм; обміну досвідом підготовки та перепідготовки фахівців з іншими ЗВО.

Вирішення проблеми якісної підготовки пілотів сьогодні можливе тільки з позицій інтеграції льотного навчання з суміжними науками, які вивчають людину. Це є важливою умовою подальшого дослідження проблеми формування професійної професійно значущих якостей майбутніх пілотів у ЗВО.

Джерела

1. Галімска І. І. Структура готовності майбутнього авіафахівця до здійснення професійної діяльності / І. І. Галімска / Педагогіка в системі гуманітарного знання. Матеріали Міжнародної науково-практичної 185 конференції, 13–14 вересня 2015 року, м. Одеса. – Херсон: Видавничий дім “Гельветика”, 2015. – С. 112–116.
2. Гандер Д. В. Психолого-педагогические основы профессиональной подготовки летного состава / Д. В. Гандер, А. А. Ворона, В. А. Пономаренко. – М.: МАКЧАК, 2010. – 339 с.
3. Лещенко Г. А. Професійно важливі якості фахівців з аварійного обслуговування на авіаційному транспорті / Г. А. Лещенко // Наукові записки. – Серія: Педагогічні науки / ред. кол.: В. В. Радул, В. А. Кушнір та ін. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – Вип. 134. – С. 136–140.